

HELMINTHOLOGIA

Krizsán Gergely dr.

Bevezetés

Kórokozó csoport	Mérettartomány	Sejtszerveződés
Vírusok	10-400 nm	
Baktériumok	0,3-30 μm	prokaryoták
Gombák	5-100 μm	eukaryoták
Protozoonok	5-100 μm	eukaryoták
Férgek	200 μm -15 m	eukaryoták

Parazitologia = Protozoologia + **Helminthologia** (+ Entomologia)

A férgek általános jellemzése

Soksejtű organizmusok

Méret: 0,1 mm-15 m, szabad szemmel láthatók

Szaporodás: pete (laboratóriumi diagnosztika: mikroszkópos vizsgálatok!)
egy gazda ↔ több gazda (közti, végső)

Terjedés:

- 1., Invázió: *passzívan: per os, aktívan: lárva a(z ép!) bőrön át*
- 2., Vektor
- 3., Transplacentaris
autoinfectio!

Előfordulás: **Bélben élősködnek** + bizonyos fajok: máj, tüdő, agy, vér, bőr alatti kötőszövet

Káros hatások:
mechanikus ártalmak
tápanyagok elvonása
toxikus hatások: metabolitok + valódi **toxinok!**

Jellegzetes laboratóriumi eltérések: eosinophilia + IgE-felszaporodás

A férgek rendszerezése

Plat(y)helminthes: laposférgék törzse

általában **hermaphroditák**

köztgazdák: állatok

végsgazda: ember

Trematoda: mételyférgék osztálya

Cestoda (Cestoidea): szalag/galandférgék osztálya

Nemathelminthes: hengeresférgék törzse

általában **váltivarúak**

Nematoda: fonal/orsó/ostorférgék osztálya

hím egyed: kisebb, kunkorodott farki vég

nőstény egyed: nagyobb, egyenesebb testalkat

A Trematodák általános jellemzése

- Megnyúlt alak
- 2 szívókorong
- **Bonyolult életciklus:**
  - Pete

  - Csillós lárva (miracidium)
  - Zsákszerű lárva (sporocysta): köztigazdában (pl. csiga)
  - Rediák: emésztőrendszerrel rendelkező lárvák
  - Cercariák: végső lárvaalakok, fertőzőképes formák
    - A végső gazda bőrén aktívan átjutnak (vízben)
    - Encystatio (lehet újabb köztigazda), a végső gazda metacercariákkal fertőződik

  - Végső gazdában ivarérett forma kialakulása

A Cestodák általános jellemzése

- Ízekből (proglottis-ok) álló hosszú férgek
- Fejen (scolex) szívógödrök, rostellum + horgok
- Az érett proglottisokban hím és női ivarszervek alakulnak ki
- Kiszabadulnak belőle a peték
- Fejlődés köztigazdában

A Nematodák általános jellemzése

- Orsó vagy ostor alak, változatos méret
- Jól fejlett GIS és ivarszervek

- **Embrionális fejlődés**
  - Ovipar: nem barázdálódott petét raknak
(pl. *Ascaris lumbricoides*)
  - Ovovivipar: barázdálódott petét raknak
(pl. *Enterobius vermicularis*)
  - Vivipar: lárvákat szülnek
(pl. *Trichinella spiralis*)

- **Posztembrionális fejlődés**
  - Lárva
  - Ivarérett alak

Férgekkel szembeni immunvédelem

Azonnali immunválasz (aspecifikus reakciók):

komplement aktiváció (alternatív út!)

neutrophil granulocyták, macrophagok: kötődés a felszínhez→közvetlen károsítás (enzimek)

Specifikus immunválasz (latencia után):

humoralis: IgE! (+IgG) + felszíni antigén + hízósejt $Fc\epsilon R \rightarrow ECF \rightarrow$ eosinophilek $\rightarrow$ ADCC + komplement caktiváció

férgek pusztítása külső emésztéssel

cellularis: T-sejt + féreg antigének $\rightarrow$ limfokinek felszabadulása $\rightarrow$ eosinophil proliferáció

bél: nyákanyag termelése; szövetek: granuloma keletkezése

Az immunválasz kivédésének módjai a férgekénél

Felismerés elkerülése: maszkírozás

gazda eredetű antigének megszerzése

pl. *Schistosoma* fajok: A,B vércsoportantigének, MHC komplex komponensei

Specifikus immunválasz gátlása: immunszuppresszió!

pl. *Trichinella spiralis*: lárva limfocitotoxikus faktort termel

Schistosoma fajok: IgG-ről cellularis választ gátló peptid lehasítása

Specifikus effektor mechanizmusok gátlása

pl. *Schistosoma mansoni*: nagy mennyiségű szolubilis parazita antigén termelése → a keringésbe nagy mennyiségben kerülve elfogyasztja a specifikus antitesteket

Féregellenes szerek (antihelminthikumok)

□ Benzimidazolok

- A szabad β -tubulinhoz kötődnek, gátolják a polimerizációt;
a féreg mozgásképtelenné válik, elpusztul és kiürül
- Nematodák ellen hatékonyak
- Albendazol, mebendazol, tiabendazol

□ Bithionol

- Az oxidatív foszforilációt gátolja
- A fascioliasis esetén hatékony

□ Diethylcarbamazin

- Gátolja a férgek izomműködését, hat a membránokra is
- A filariasisok esetén hatékony

□ Ivermectin

- Fokozza a GABA-mediálta jelátvitelt
- Filariasisok és egyes Nematoda fertőzések esetén hatékony

□ Levamisol

- Neuromuscularis paralyssist okoz a férgekben
- Bányaférgek, *Ascaris lumbricoides*

□ Niclosamid

- Az oxidatív foszforilációt gátolja
- Cestoda és Trematoda fertőzésekben hatásos

□ Praziquantel

- Spasticus paralyssist okoz és membránfunkciókat gátol
- Cestoda és Trematoda fertőzésekben hatásos

A legfontosabb fajok

□ Bélben (elsődlegesen) élősködő férgek:

□ Nematodák:

- *Enterobius vermicularis*
- *Trichuris trichiura*
- *Ascaris lumbricoides*
- *Toxocara canis et cati*
- *Ancylostoma duodenale* és *Necator americanus*
- *Strongyloides stercoralis*
- *Trichinella spiralis*

□ Cestodák:

- *Diphyllobotrium latum*
- *Hymenolepis nana*
- *Taenia saginata et solium*
- *Echinococcus granulosus* et *multilocularis*
- *Dipylidium caninum*

□ Trematodák:

- *Fasciola hepatica*
- *Schistosoma mansoni*, *japonicum* et *haematobium*
- *Paragonimus westermani*

□ Vérben és szövetekben élősködő férgek:

□ Nematodák:

- *Wuchereria bancrofti*
- *Loa loa*
- *Oncocerca volvulus*
- *Dracunculus medinensis*

Nematoda

Nematoda (hengeresférgék) I.

Bélférgék

Egyszerű terjedés: pete → diagnosztika

Enterobius vermicularis (cérnagiliszta): oxyuriasis

Leggyakoribb a mérsékelt övben, 500 M eset/év, sok tünetmentes hordozó

Méret: 2-15 mm, a hím egyed kisebb, hamar elpusztul

Pete: vékony burka van, egyik oldalán lapított (aszimmetrikus)

Pete bekebelezése → lárva kibújik a duodenumban → vastagbélbe kerül → ivarérett féreg kifejlődése (hetek alatt) → peték ürítése a perianalis redőkbe

Autoinfekció! por belégzése, peték terjedése kézzel, eszközökkel
geohelminth, geophagia/szennyezett étel

Éjszaka jelentkező pruritus ani → alvászavarok, pszichiátriai tünetek

Szövődmény: appendicitis, bakteriális dermatitis

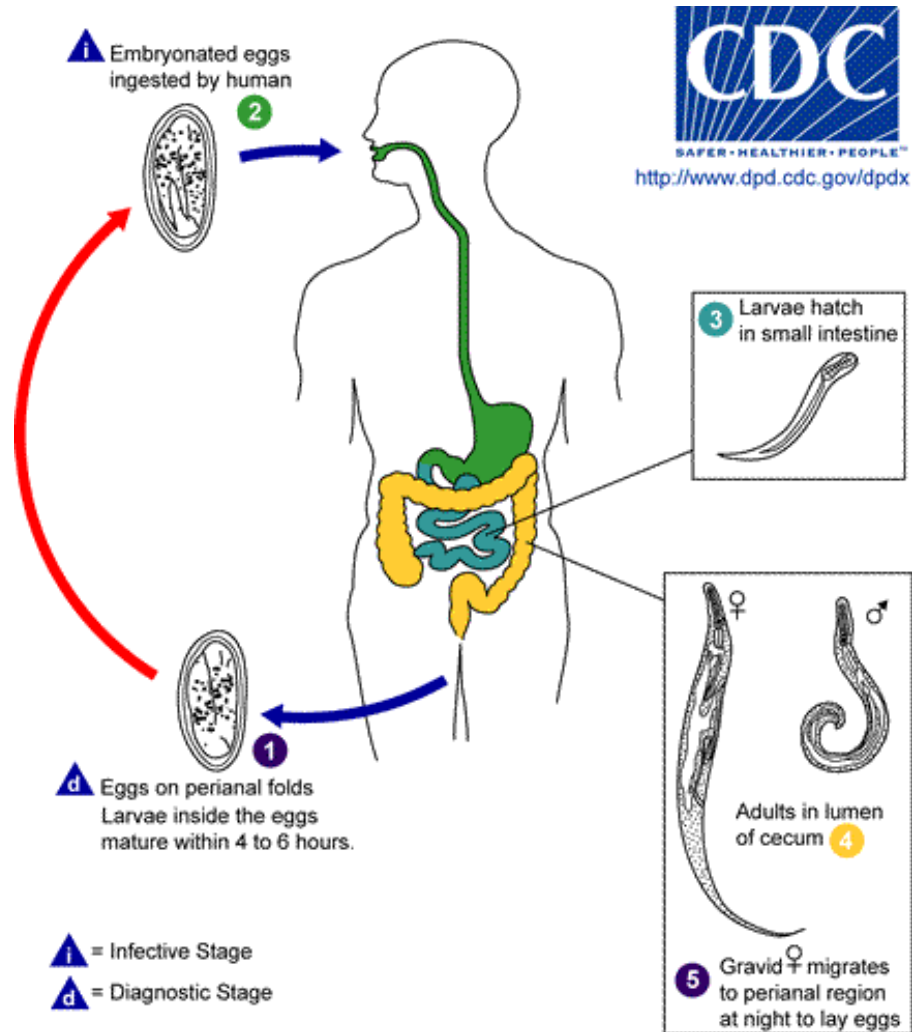
Diagnosztika: peték kimutatása,
felkelés után cellux csík (3 nap ismétlés)

Terápia: mebendazol

Megelőzés: higiénés megfontolások

Az *Enterobius vermicularis* életciklusa

Nematoda (hengeresférgek) II.

Trichuris trichiura (ostorféreg):

3-5 cm, **pete**: citrom alakú, két végén nyákdugó (diagnosztika!)

Lenyelt petékből a vékonybélben lárva kel ki → ivaréretté a vastagbélben válik → peték ürülése a széklettel → 5-6 hét múlva lárva (geohelminth)

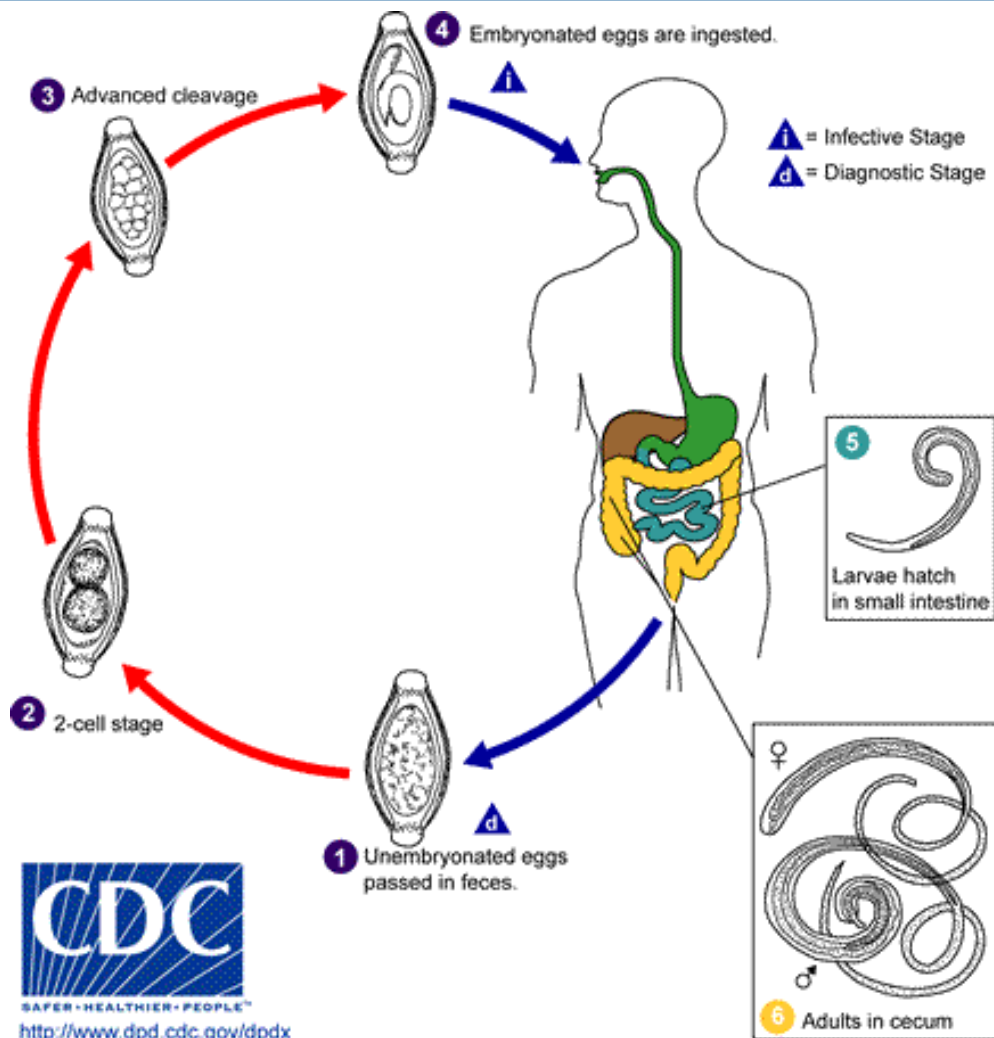
>500 M fertőzött egyén világszerte, MO: főleg gyermekek

Terápia: mebendazol

Prevenció: higiénés rendszabályok

A *Trichuris trichiura* életciklusa

Nematoda (hengeresférgek) III.

Ascaris lumbricoides (orsógiliszta): legnagyobb intestinalis Nematoda

Méret: 15-25 cm, **pete:** 3 rétegű tok, differenciálatlan csíraplazma, göröngyös felszín

Pete lenyelése → lárvák kikelnek a vékonybélben → véráramba kerülnek → tüdőbe jutnak → oesophagus → ivarérett férgek a vékonybélben → ürülő peték → 1-2 hét múlva lárva (geohelminth)

Legtöbbször tünetmentes

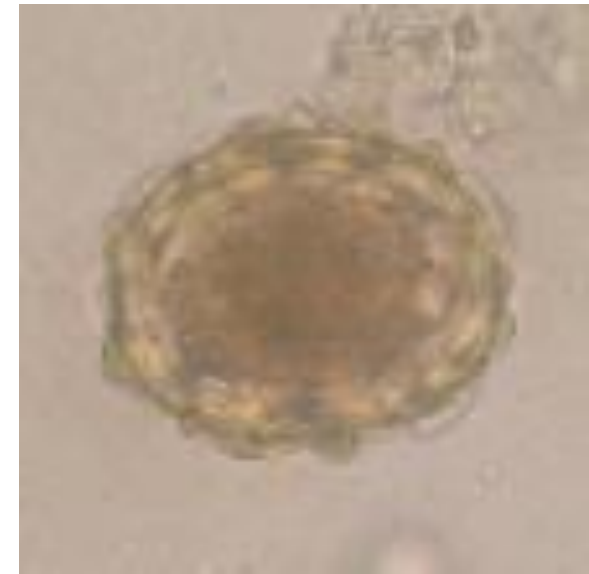
Pneumonia: láz, köhögés, eosinophilia; malnutritio, ileus

Toxintermelés!

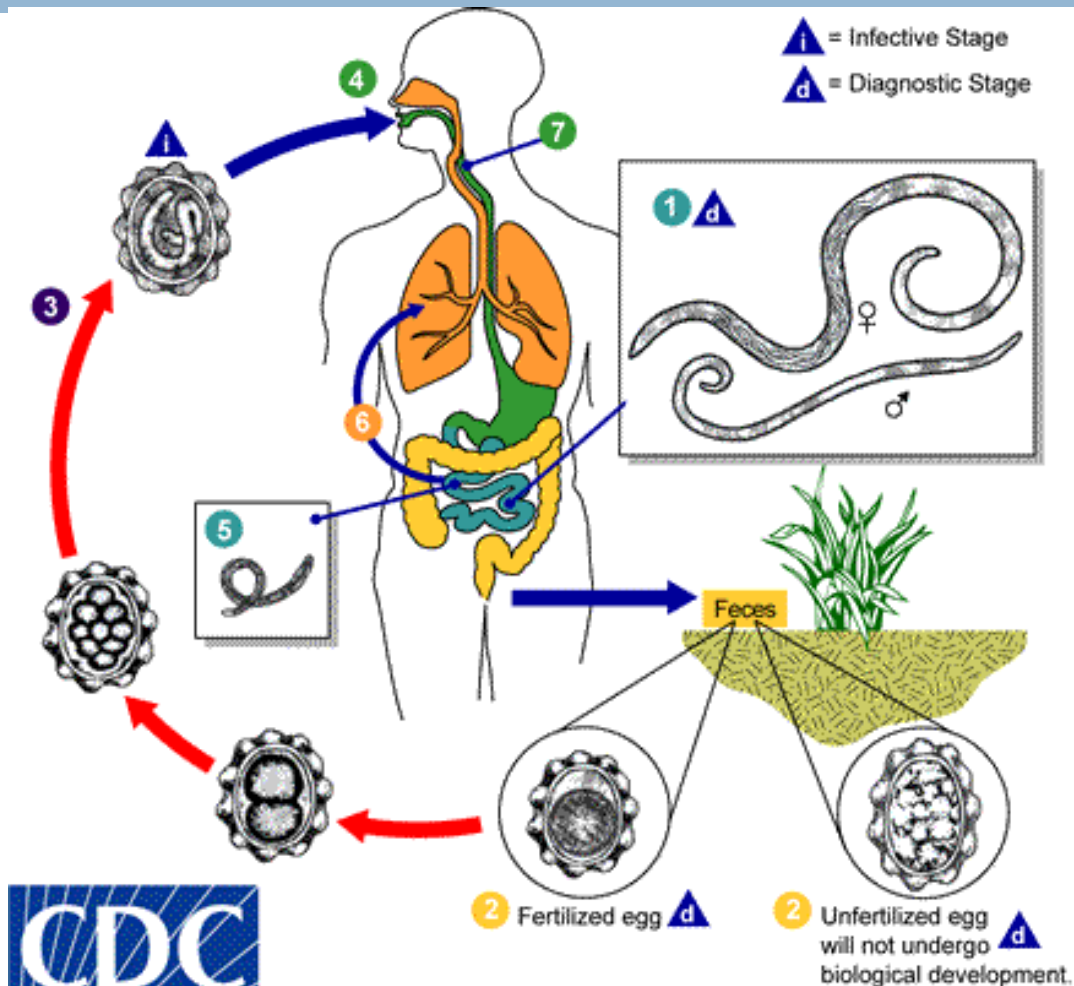
Diagnosztika: pete vagy féreg a székletben

Terápia: mebendazol, levamisol (intestinalis),
tiabendazol (migráció)

Prevenció: higiénés rendszabályok betartása

Az *Ascaris lumbricoides* élelciklusa

Nematoda (hengeresférgék) IV.

Toxocara canis és T. cati: kutya/macska-toxocariasis, világszerte elterjedt

Méret: 10-20 cm; **pete:** kerek, recés felszínű

Végső gazda: kutya (*T. canis*)

peték a kutya beléből ürülnek → 3-4 hét alatt lárva (geohelminth) → az emberbe jut (főleg gyermekbe) → a vékonybélben kifejlődik a lárva → vándorló lárva → máj, agy, szem (befejezetlen életciklus)

Legtöbbször tünetmentes

Granulomás elváltozások

ocularis: vakság!; visceralis: granulomák, láz, hepatomegalia, eosinophilia

Pneumonia, myocarditis, encephalitis

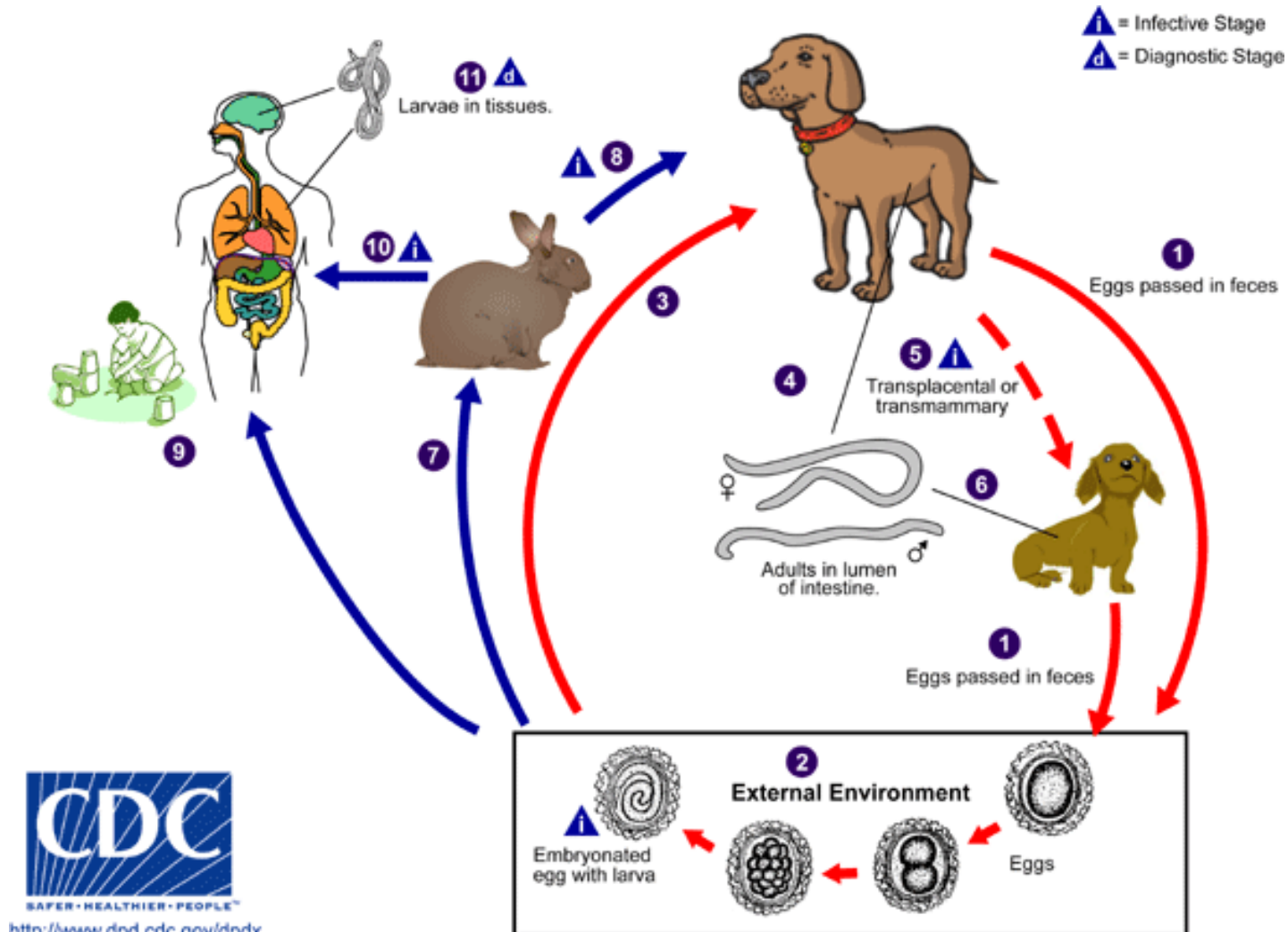
Geophagia, szennyezett élelmiszerek

Diagnosztika: szerológia, eosinophilia, lárva kimutatása a szövetekben

Terápia: tiabendazol

Prevenció: higiénés rendszabályok

A *Toxocara canis* élelciklusa

Nematoda (hengeresférgek) V.

Ancylostoma duodenale és *Necator americanus*

(bányaféreg, horogféreg): 7-15 mm

Trópusokon, bányákban világszerte előfordul
geohelminth

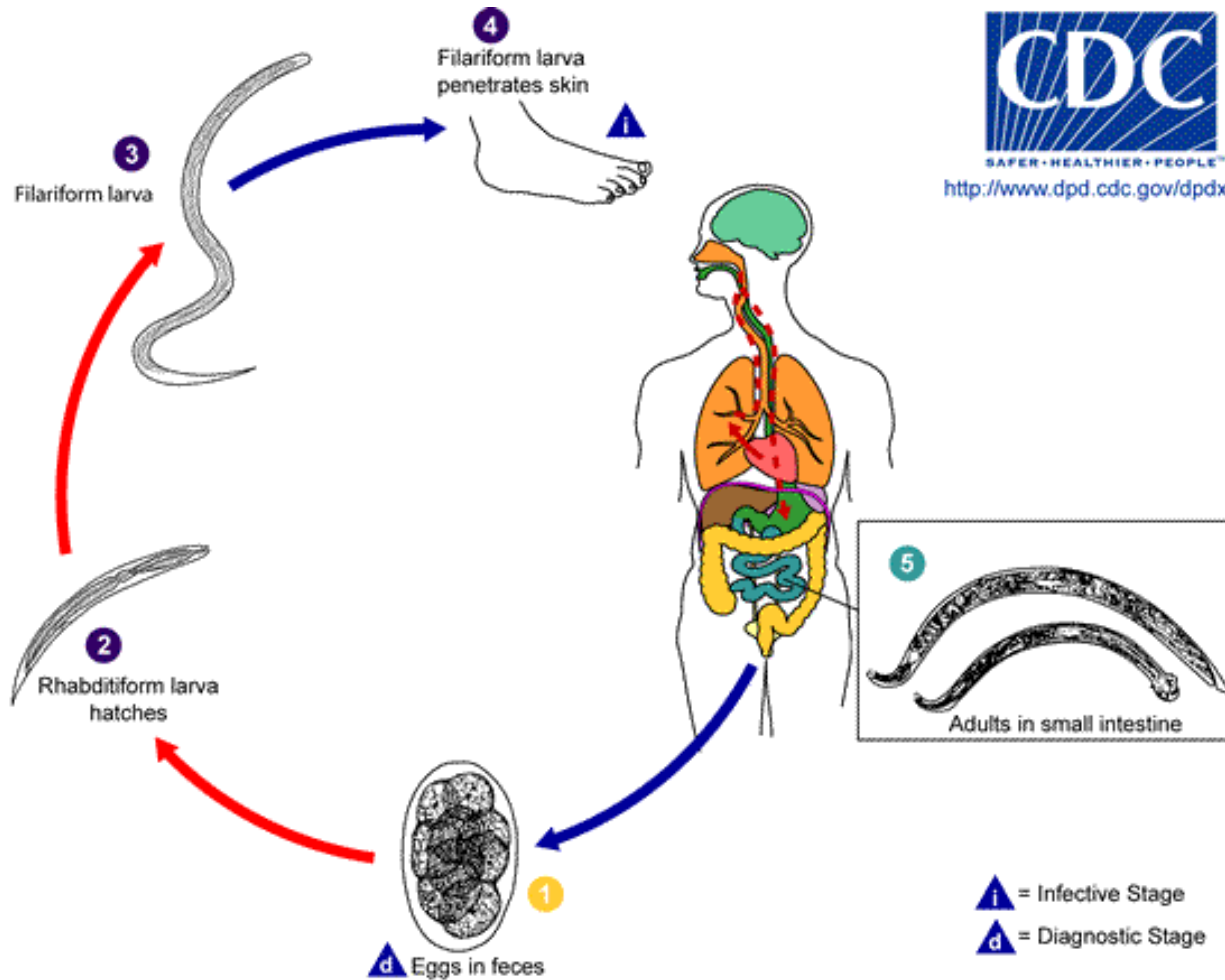
Talajban fertőző filariform lárva → percutan fertőzés (láb) → tüdőbe jut → a vékonybélben ivarérett féreg alakul ki, a bélfalba kapaszkodik, vérrel táplálkozik → peték ürítése → rhabditiform (nem fertőző) majd filariform (fertőző) lárva

A behatolás helyén bőrtünetek alakulnak ki
Súlyos anaemia, gyengeség
Pneumonia, eosinophilia

Diagnosztika: peték kimutatása, laboratóriumi tesztek

Terápia: mebendazol, levamisol, tiabendazol

A horogférgék életciklusa

Nematoda (hengeresférgek) VI.

Strongyloides stercoralis: strongiloidosis

Méret: 2 mm, *geohelminth*

főként trópusi betegség, de MO-n is előfordul!

forrás: ember, szennyezett tárgyak

filariform (fertőző) lárva → bőr → tüdő → vékonybél → érett féreg a nyálkahártyába fúrja magát → peték ürítése → nyálkahártyában rhabditiform lárva fejlődik → ürül → de: egyes filariform lárvák a tüdőbe (és más szervekbe is) vándorolnak (**autoinfekció**, főleg immunszuppresszió esetén)

Legtöbbször tünetmentes

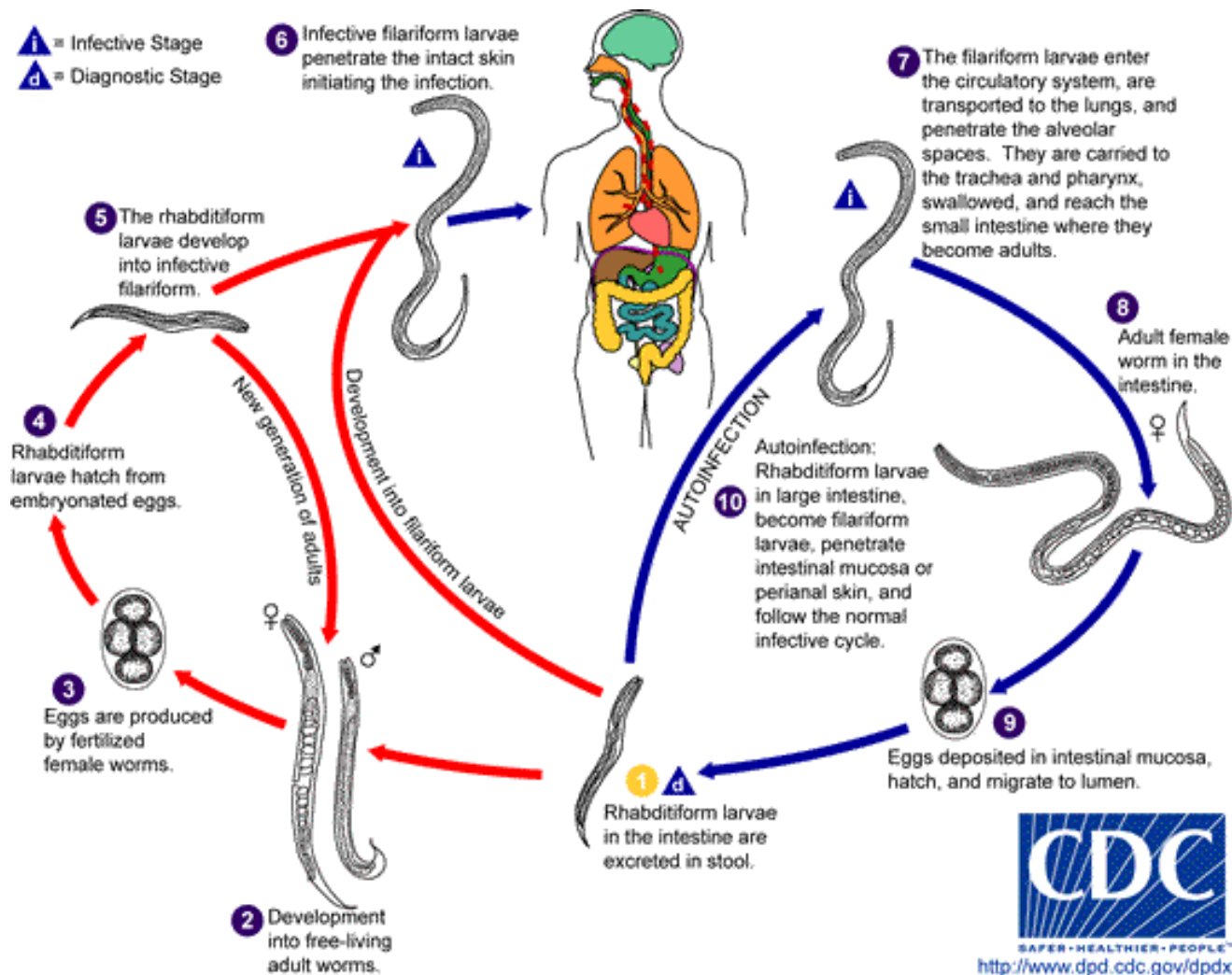
Hasmenés, pneumonitis, pruritus

Diagnosztika: lárva-vándoroltatás, eosinophilia

Terápia: tiabendazol

Prevenció: higiénés rendszabályok

A *Strongyloides stercoralis* életciklusa

Nematoda (hengeresférgek) VII.

Trichinella spiralis: trichin(ell)osis: világszerte

Méret: 2 mm

Rezervoár: sertés, vaddisznó

forrás: patkány! (kannibalizmus) → sertés, vadállatok

az emberbe a fertőzött hússal jut be a cysta (lárva: 100 µm) → vékonybélben excystatio (lárvák) → ivarérett féreg fejlődik ki → elevenen szüli a lárvákat → vándorlás egyes szervekbe a vérárammal, főleg a vázizomba: encystatio— izomtrichinella (≠borsóka!)

néhány nap után: gastroenteritis, majd 1-2 hét: láz, izomfájdalom, periorbitalis oedema, eosinophilia, később szív és CNS tünetek

Diagnosztika: eosinophilia, szerológia, izombiopszia

Terápia: tiabendazol

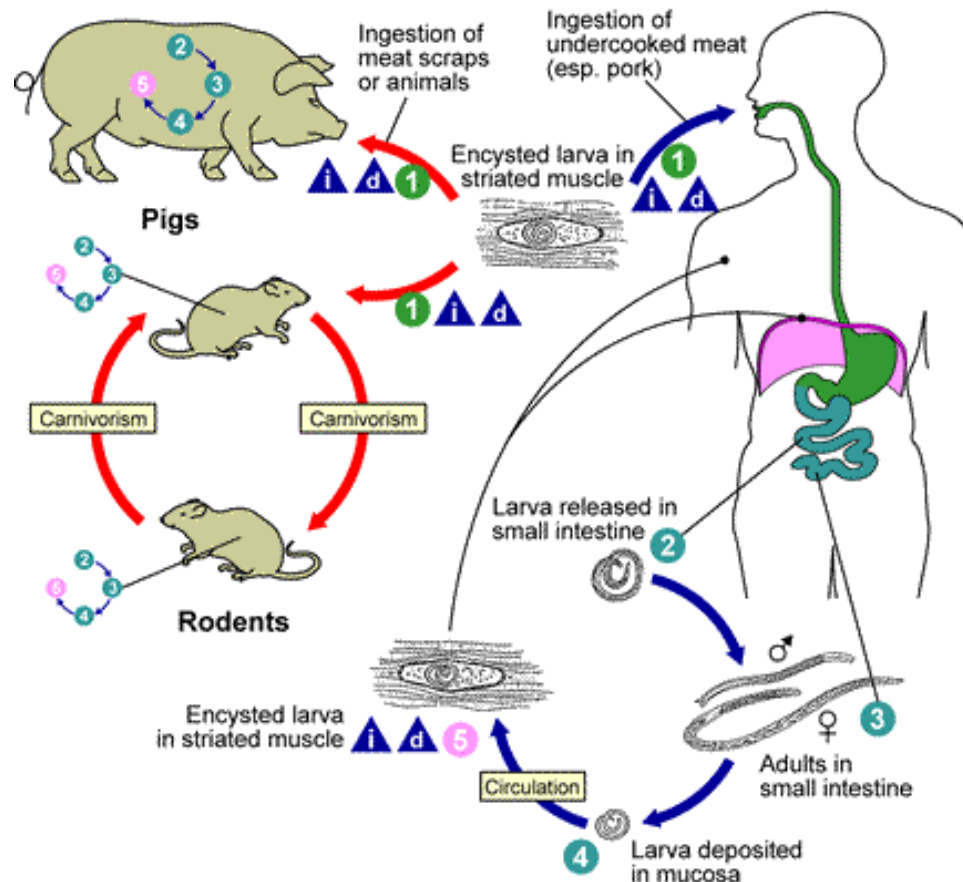
Prevenció: rezervoárok felszámolása

A *Trichinella spiralis* élelciklusa

i = Infective Stage
d = Diagnostic Stage

<http://www.dpd.cdc.gov/dpdx>

Nematoda (hengeresférgek) VIII.

Vérben, szövetekben előforduló férgek

Filariasis-ok: trópusi betegségek, 200-300 M ember fertőzött!

Terjedés: vektorral (szúnyog, légy)

Méret: néhány cm

Megtelepedés: nyirokcsomók, kötőszövet → a féregből elevenen szült lárvák kelnek ki:
microfilariák (néhány μm) → keringés → vektor

Wuchereria bancrofti: lymphadenitis, oedema, elephantiasis (nyirokutak elzáródása), később láz

Diagnosztika: éjszaka vett vérben microfilariák

Terápia: mebendazol, dietilcarbamazin

Prevenció: vektorok irtása (Anopheles és Culex fajok)

Loa loa: loiasis (féreg vándorlása a bőr alatti kötőszövetben és a conjunctivában)

Vektor: bagócslégy (Chrysops fajok)

Viszketés, odema

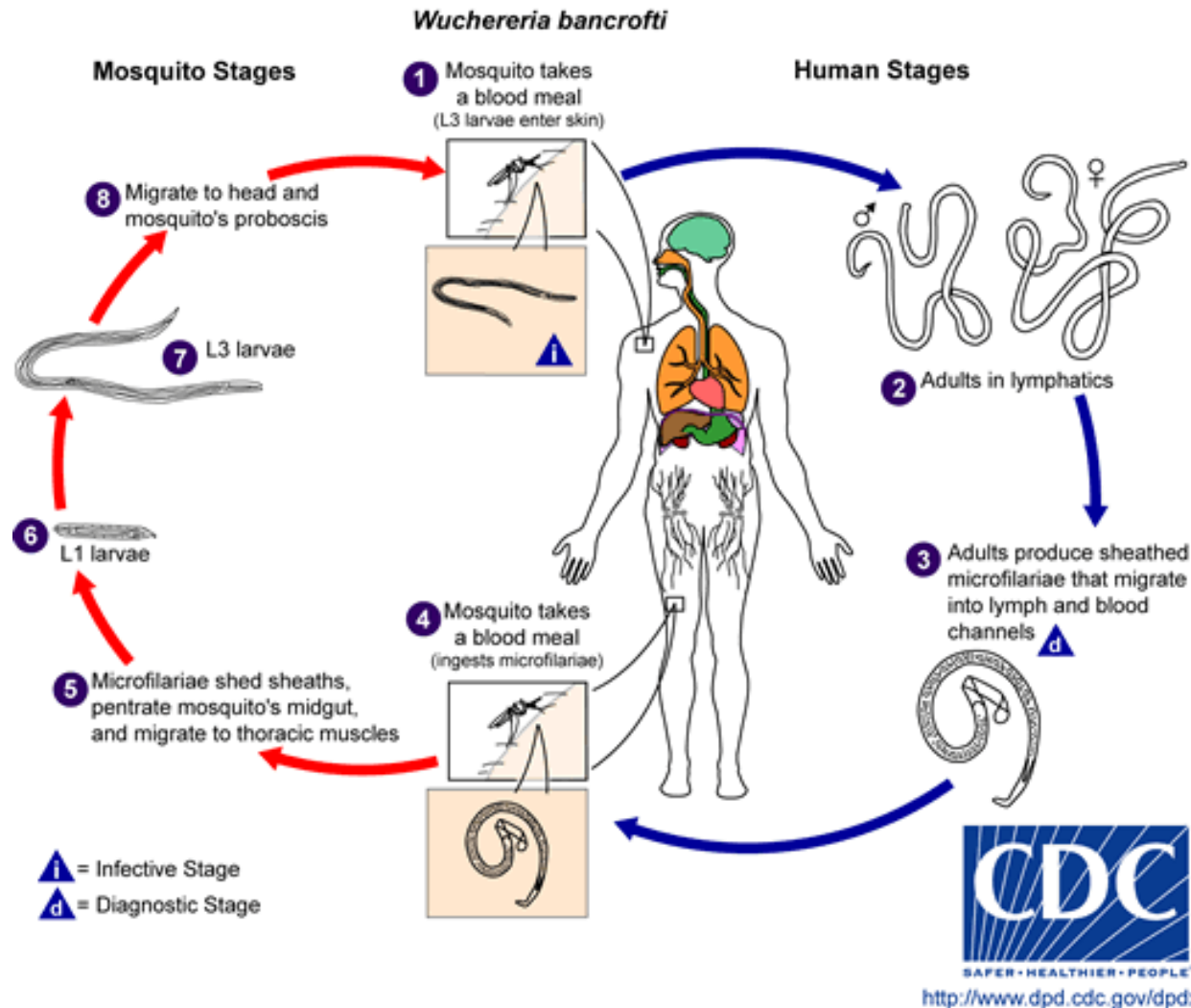
Közép- és Nyugat-Afrika

Diagnosztika: nappal vett vérben microfilariák

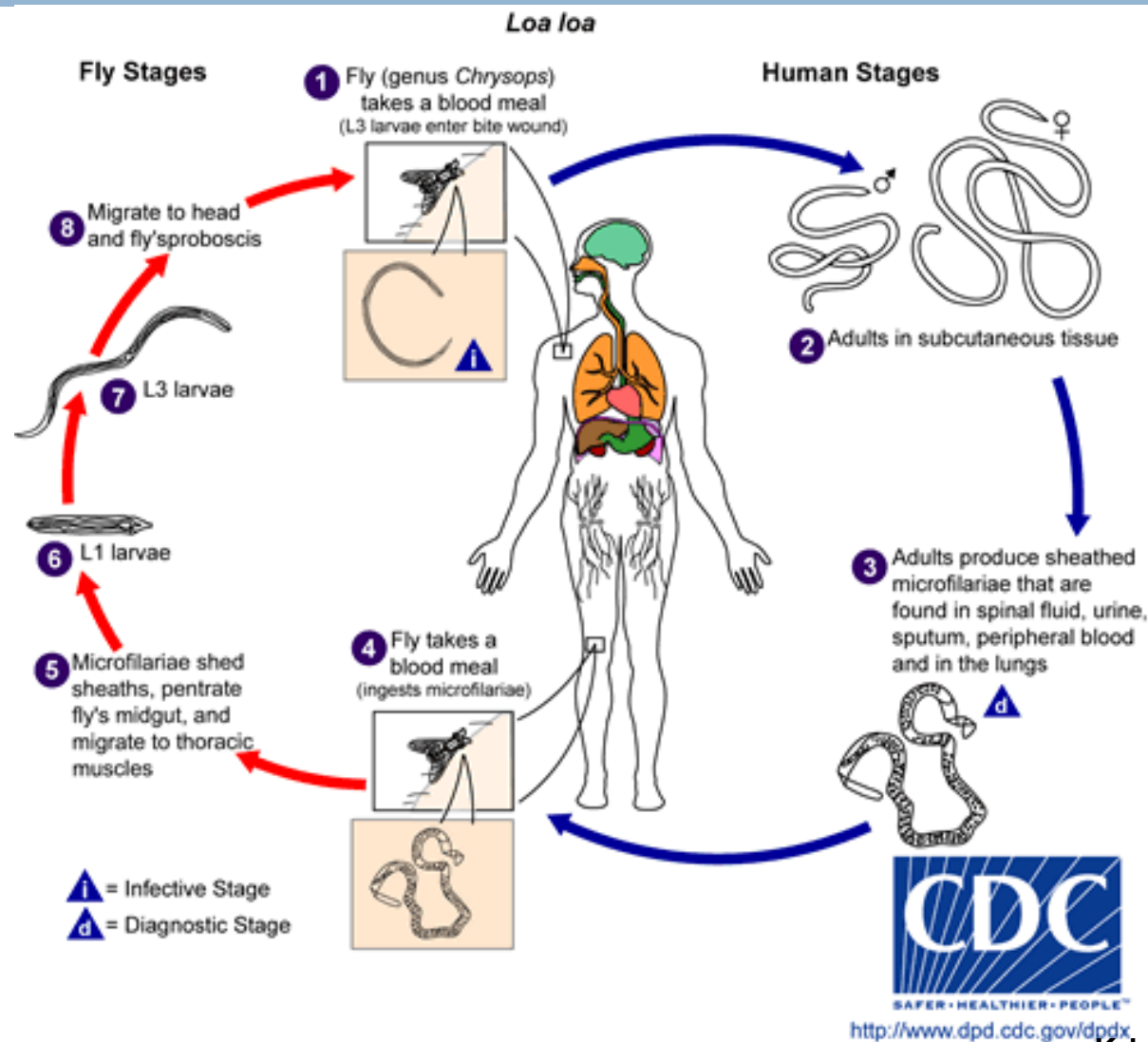
Terápia: dietilcarbamazin

Prevenció: vektorok irtása

A *Wuchereria bancrofti* életciklusa

A *Loa loa* élelciklusa

Nematoda (hengeresférgek) IX.

Vérben, szövetekben előfordulók (filariasis-ok)

Oncocerca volvulus: oncocerciasis, folyóparti vakság
kötőszövetben és conjunctivában csomók, volvulusok alakulnak ki
Simulium nőstény szúnyogok; Afrika és Közép-Amerika

Diagnosztika: biopsia, microfilaria

Terápia: ivermectin

Dracunculus medinensis: dracunculosis (dracunculiasis)

Afrika, India

Cyclops rákokkal fertőzött víz ivása

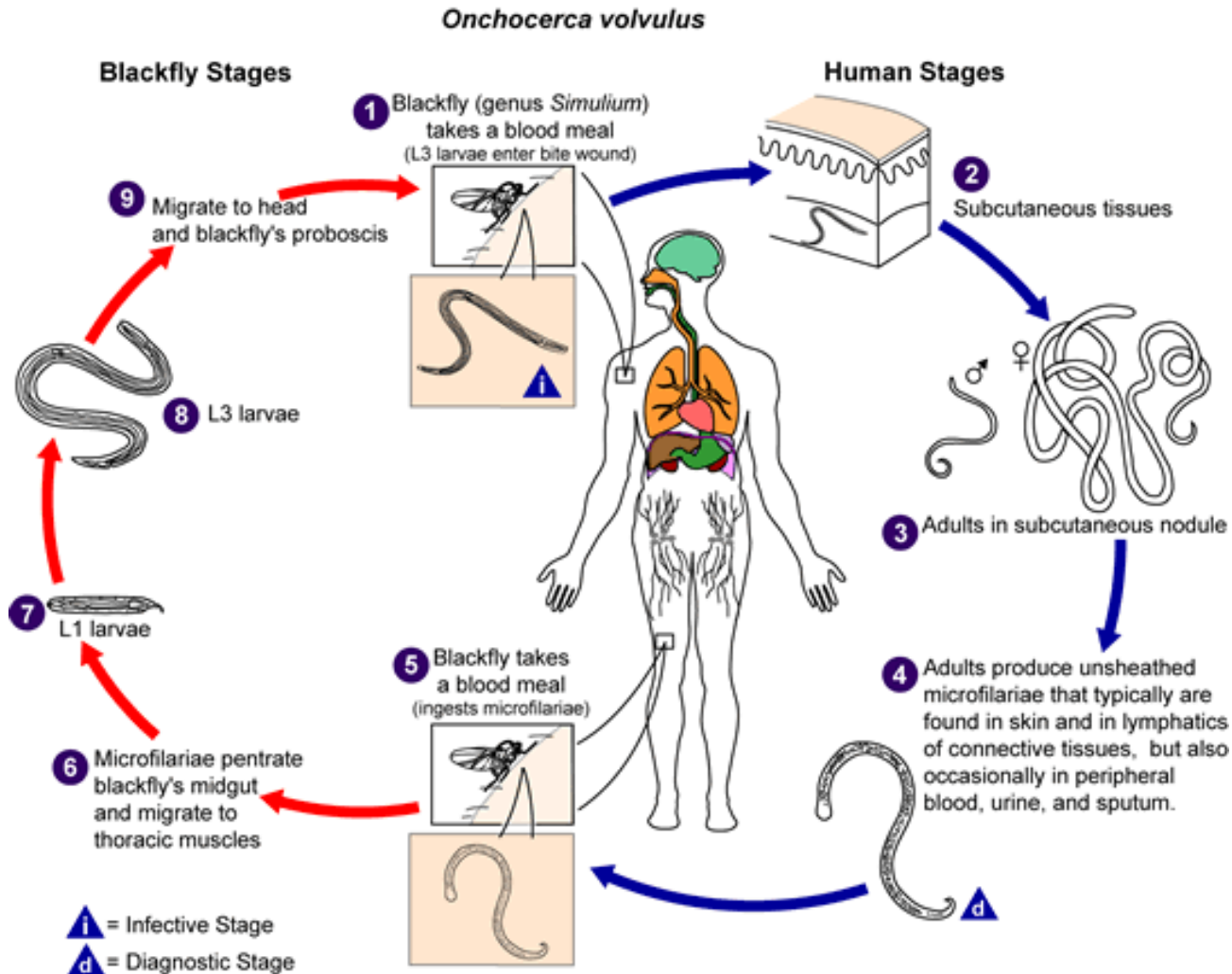
rák (köztigazda) → lárva → vándorlás → ivarérett forma kialakulása (9-12 hónap)

nőstény: toxintermelés → bőrhólyag (fekély) kialakulása → felreped → korai fejlődési stádiumban lévő lárvák a vízbe kerülnek → az ivarérett féreg uterusa felrobban és kiszabadulnak a lárvák → a rákok megeszik

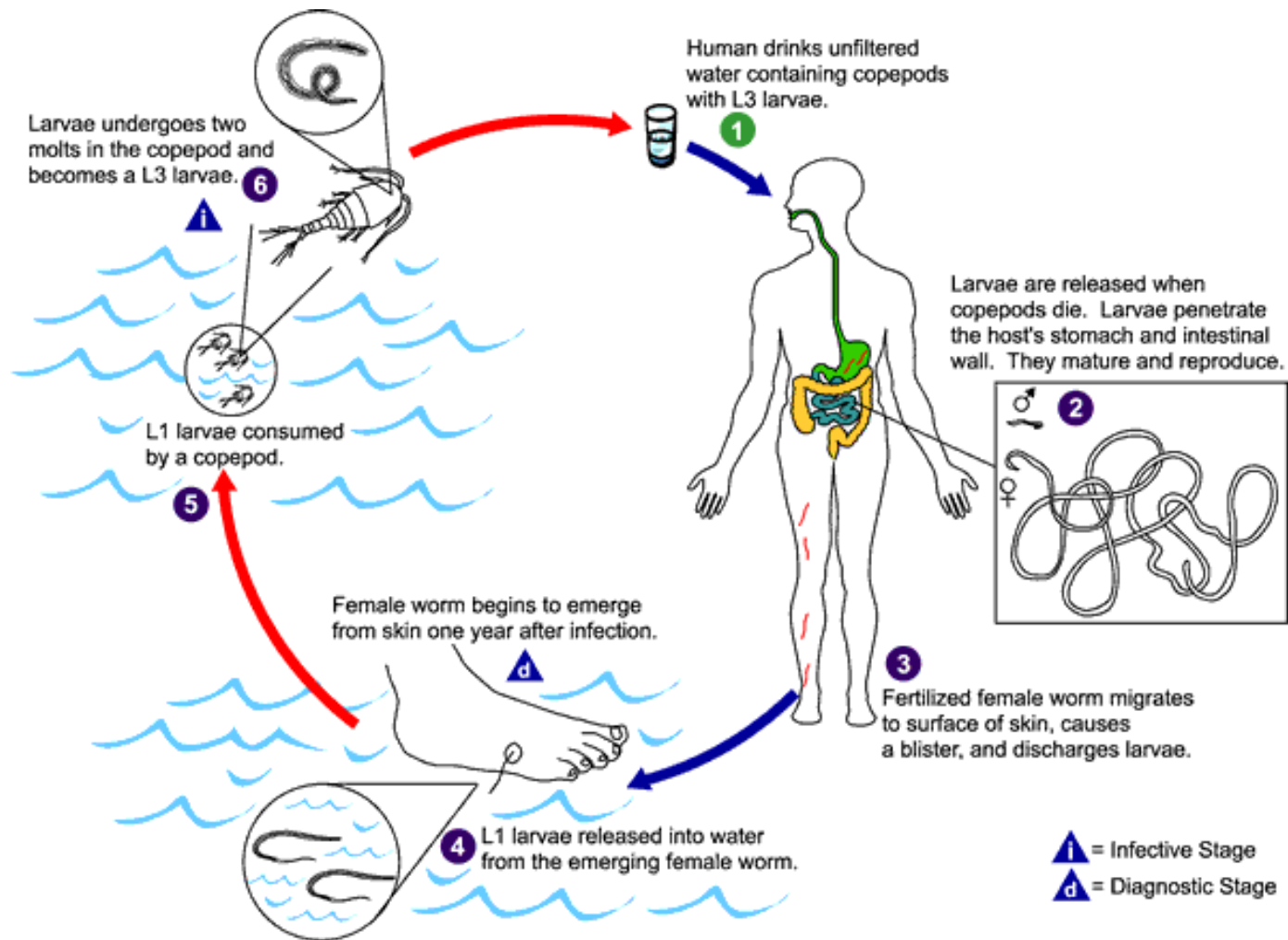
Diagnosztika: a féreg kimutatása a bőrlézióban

Terápia: a féreg eltávolítása

Az *Onchocerca volvulus* élelciklusa

A *Dracunculus medinensis* élelciklusa

Trematoda

Trematoda (mételyférgék) I.

Hermaphroditák, kivéve a Schistosomák

Méret: 1-3 cm

Legalább egy köztigazda szükséges: vízcisiga, rák

Innen a lárvák az emberbe jutnak → kifejlett egyed → peték ürítése a vízbe

Fasciola hepatica: májmétely

Lapos, levél alakú, 20-30 mm

Feji és hasi szívóka, fedeles peték

Excystatio a duodenumban (lárva) → átjut a bélfalon → a májba jut, itt alakul ki
az ivarérett féreg

Peték ürítése az epevezetékekbe → ürülés a széklettel

Édesvízben lárvaképződés (miracidium) → köztigazdában (cisiga) lárvává alakul (cercaria) →
növényezeten encystatio → végső gazda: juh, szarvasmarha + ember (ritkán)

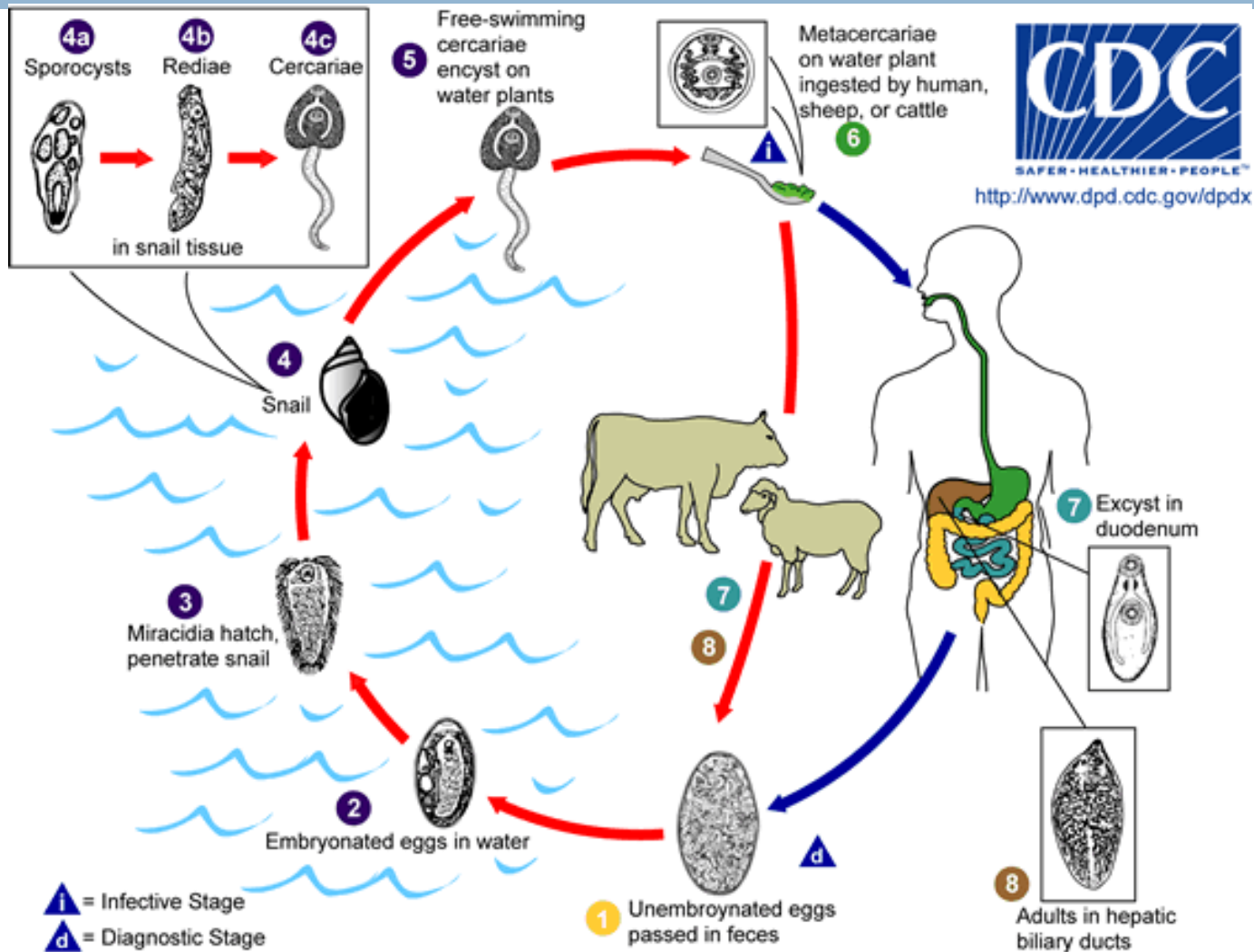
Juhok májmételye, fertőződés vízinövényekkel vagy fertőzött patakok vizével

Korai szakasz: májtáji fájdalom, láz, hepatomegalia; legtöbbször tünetmentes

Késői szakasz: obstructiós icterus

Terápia: bithional, praziquantel

A *Fasciola hepatica* élelciklusa

Trematoda (mételyférgék) II.

Vérmételyek; schistosomiasis (bilharziasis), 15 M fertőzött személy! (Afrika, Ázsia, Latin-Amerika)

Elkülönítés a peték mikroszkópos képe alapján (vizelet vagy faeces)

Schistosoma mansoni (colon), **Schistosoma japonicum** (vékonybél)

mesenterialis vénákban élnek

Schistosoma haematobium (húgyhólyag): egyiptomi vérvezelés

húgyhólyag vénáiban él

édesvíz: lárva (cercaria) → ép bőrön (!) behatolás → máj: ivarérett féreg → bélfal/húgyhólyag falának átfúrása: peték lerakása a lumenbe

ürülés a környezetbe, köztigazda (csiga) szükséges a cercariák kialakulásához

Májban granuloma képződés → fibrosis, hepatomegalia, portalis hypertensio, splenomegalia

Bélfal károsítása, GI vérzések

Húgyhólyagban granuloma és fibrosis, haematuria, hólyagcarcinoma

Legtöbbször tünetmentes fertőzés, erős immunszuppresszív hatás!

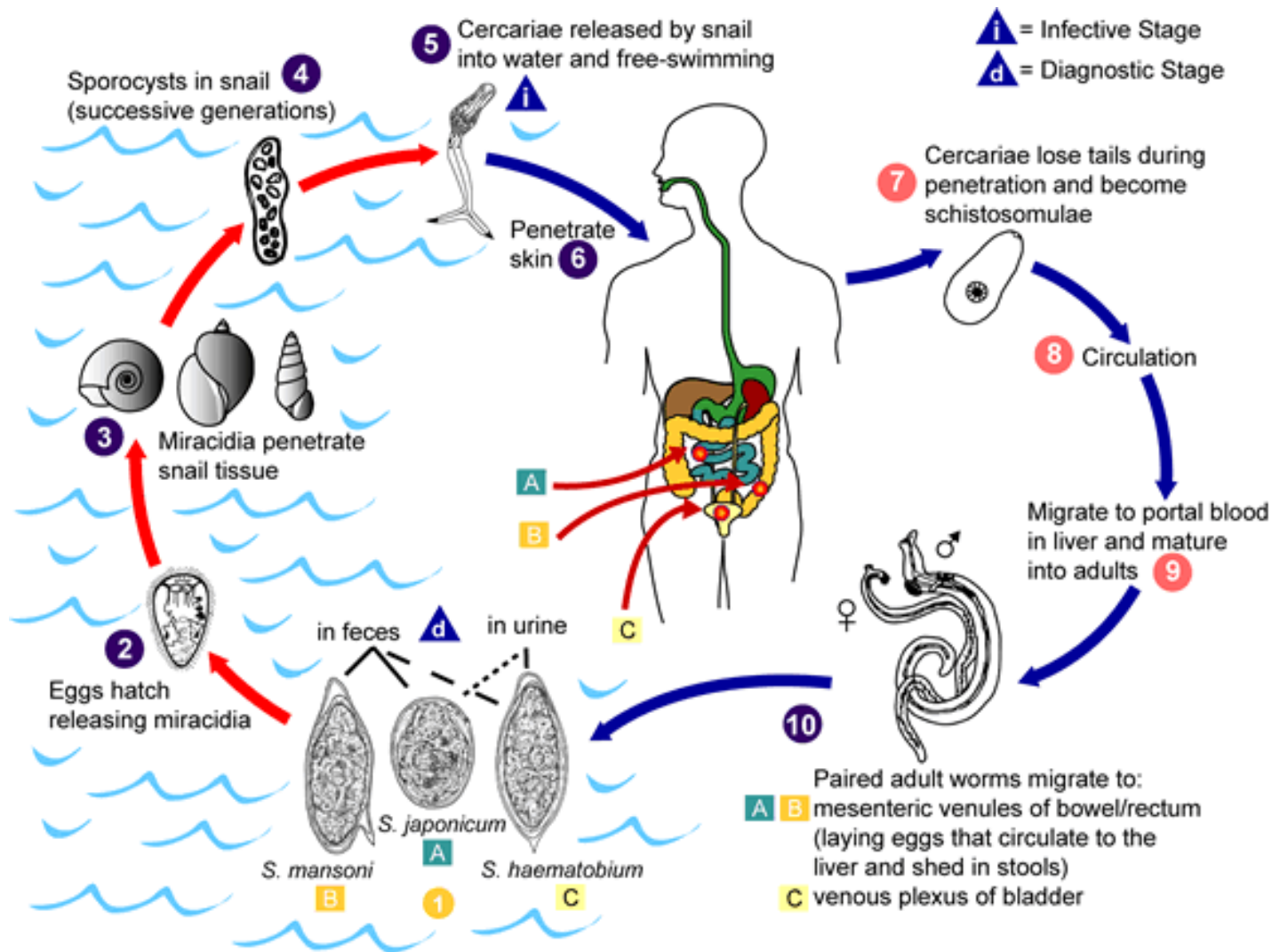
Schistosoma-dermatitis

Akut schistosomiasis (Katayama-láz): viszketés, dermatitis, később láz, hidegrázás, hasmenés, hepatomegalia, eosinophilia; spontán gyógyulás

Krónikus schistosomiasis: magas letalitás

Terápia: praziquantel

A Schistosoma fajok élelciklusa

Trematoda (mételyférgék) III.

Paragonimus westermani: tüdőmétely

Távol-Kelet, India

nyers rákhús → encystálódott lárva → excystatio a vékonybélben → átfúródás a bélfalon és a rekeszen → tüdő (kifejlett féreg!) → pete a köpetben! → lenyelés → a vízbe jutó petékből miracidium fejlődik ki → csiga (1. köztigazda): cercaria → rákok (2. köztigazda): encystatio

A tüdőben fibrosus tok alakul ki

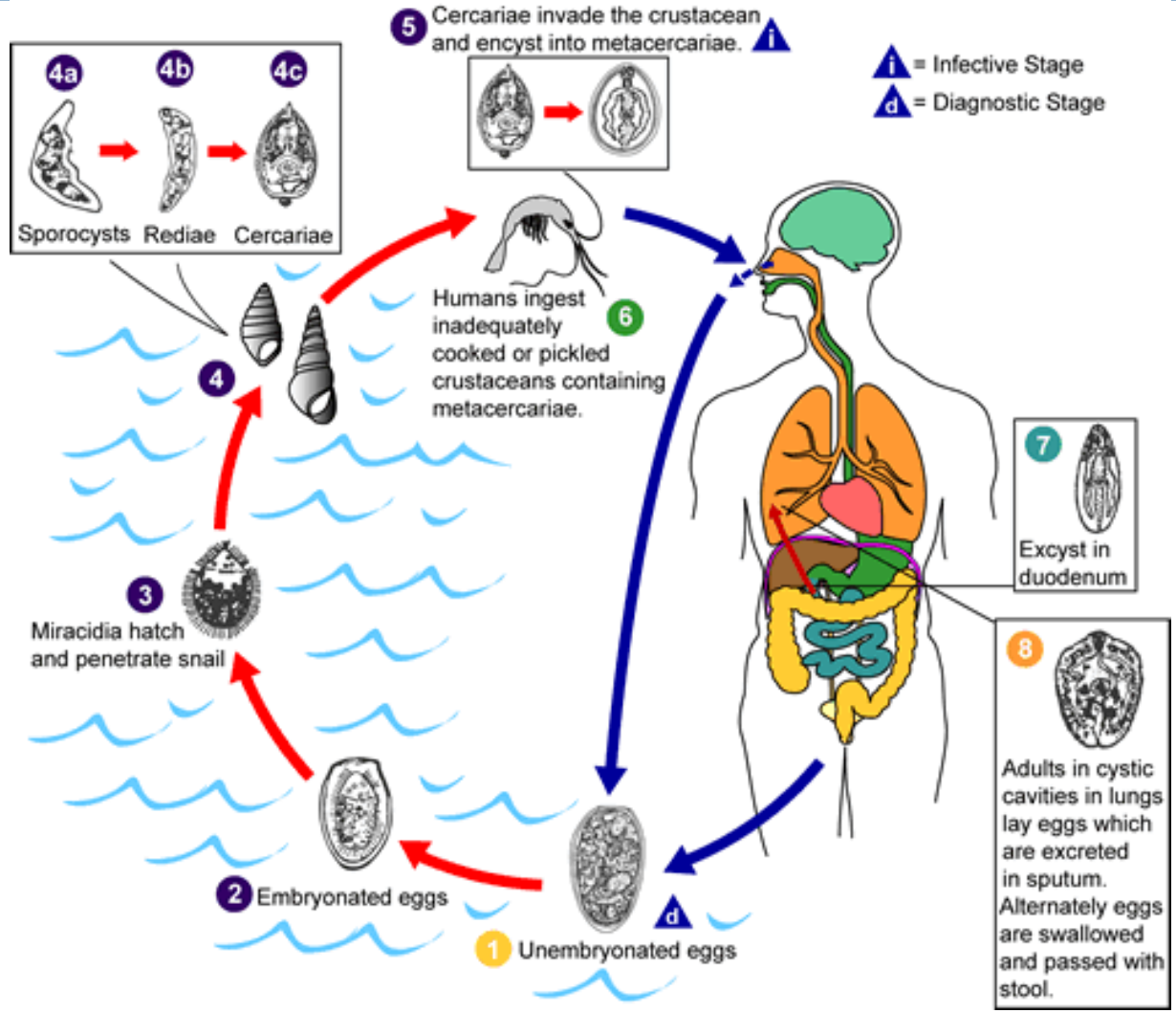
Krónikus köhögés, véres köpet, nehézlégzés, fájdalom

Szövődmény: bakteriális pneumonia

Diagnosztika: peték kimutatása (köpet, faeces)

Terápia: praziquantel

A *Paragonimus westermani* életciklusa

Cestoda

Cestoda (szalagférgék) I.

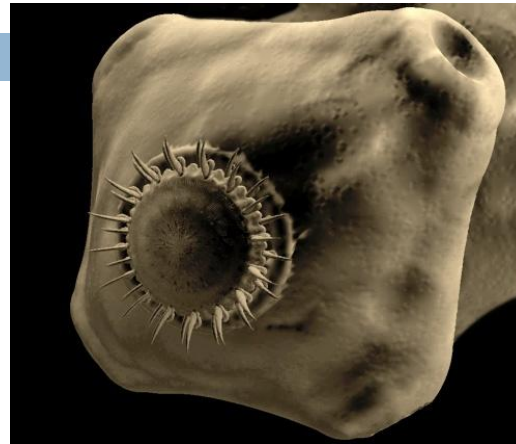
Méret: 0,5 cm-15 m

Legtöbbször a bélben élősködnek

Végső gazda: ember!, köztigazdák: változatos, lehet az ember

Az extraintestinalis lárvák okozta kórképek súlyosabbak (pl. echinococcosis), mint az intestinalis férgek okozta betegségek

Fej: *scolex*, ízek: *proglottis*

Cestoda (szalagférgék) II.

Taenia solium (horgasfejű galandféreg): 2-5 m, köztigazda: sertés

fertőződés nyers sertéshússal (cysticercus) → a lárvák a vékonybél falába kapaszkodnak → proglottisok leválnak, a széklettel ürülnek → sertések bekebelezik → lárvák a véráramba jutnak → izomban encystálódnak (borsóka)

végző gazda: ember, köztigazda: sertés (*Cysticercus cellulosae*)

pete: *per os* bejut → **cysticercus** (borsóka) alakul ki → cysticercosis → agy, szem: uveitis, retinitis (taeniasis)

diagnosztika: proglottisok a székletben, araszoló mozgás

terápia: niclosamid, praziquantel

Taenia saginata (simafejű galandféreg): 3-10 m; Afrika, Dél-Amerika, Kelet-Európa

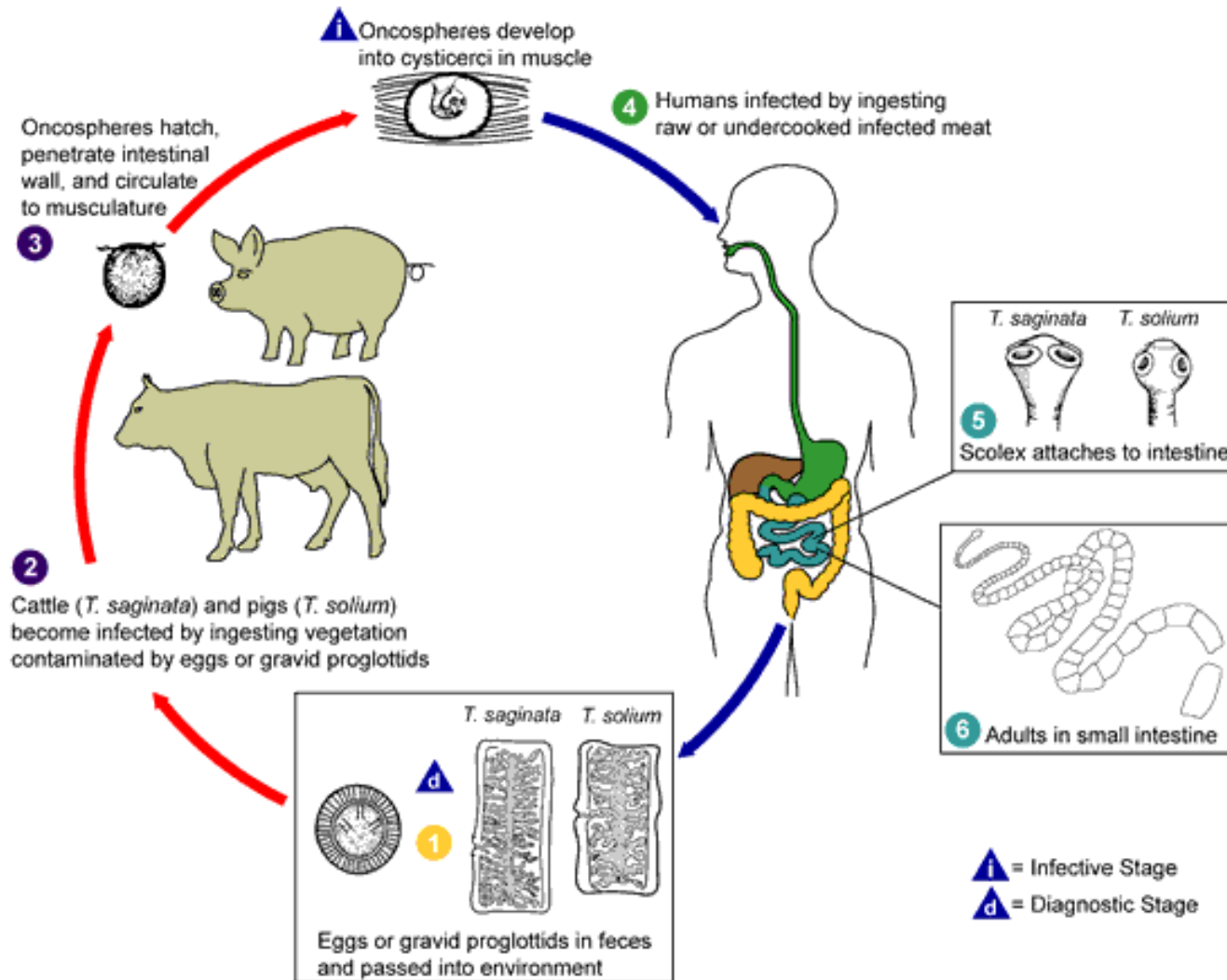
fertőződés nem megfelelően kezelt marhahússal → lárvák a vékonybélben → 3 hónap alatt féreggé fejlődnek → proglottisok ürülése a széklettel (peték) → szarvasmarha bekebelezi → lárvák a keringésbe jutnak → cysticercussá alakulnak

végző gazda: ember, köztigazda: szarvasmarha (*Cysticercus bovis*)

diagnosztika: proglottisok a székletben, araszoló mozgás

terápia: niclosamid, praziquantel

A Taenia fajok élelciklusa

Cestoda (szalagférgék) III.

Diphyllobotrium latum (halgalandféreg): 13 m, legnagyobb laposféreg

nyers hal fogyasztása → lárvák a vékonybélben → féreg kifejlődése → peték ürítése a széklettel, vízbe kerülnek → embriót megeszi a rák (első köztigazda) → proceroid lárvák → halak (második köztigazda) izomzatába kerül: plerocercoid lárvák

legtöbbször tünetmentes, hasi fájdalom, hasmenés lehetséges, B₁₂-hypovitaminosis

diagnosztika: fedeles peték a székletben

terápia: praziquantel, niclosamid

Hymenolepis nana: 5 cm, köztigazda: nincs! törpegalandférgesség: világszerte előfordul, főleg trópusi

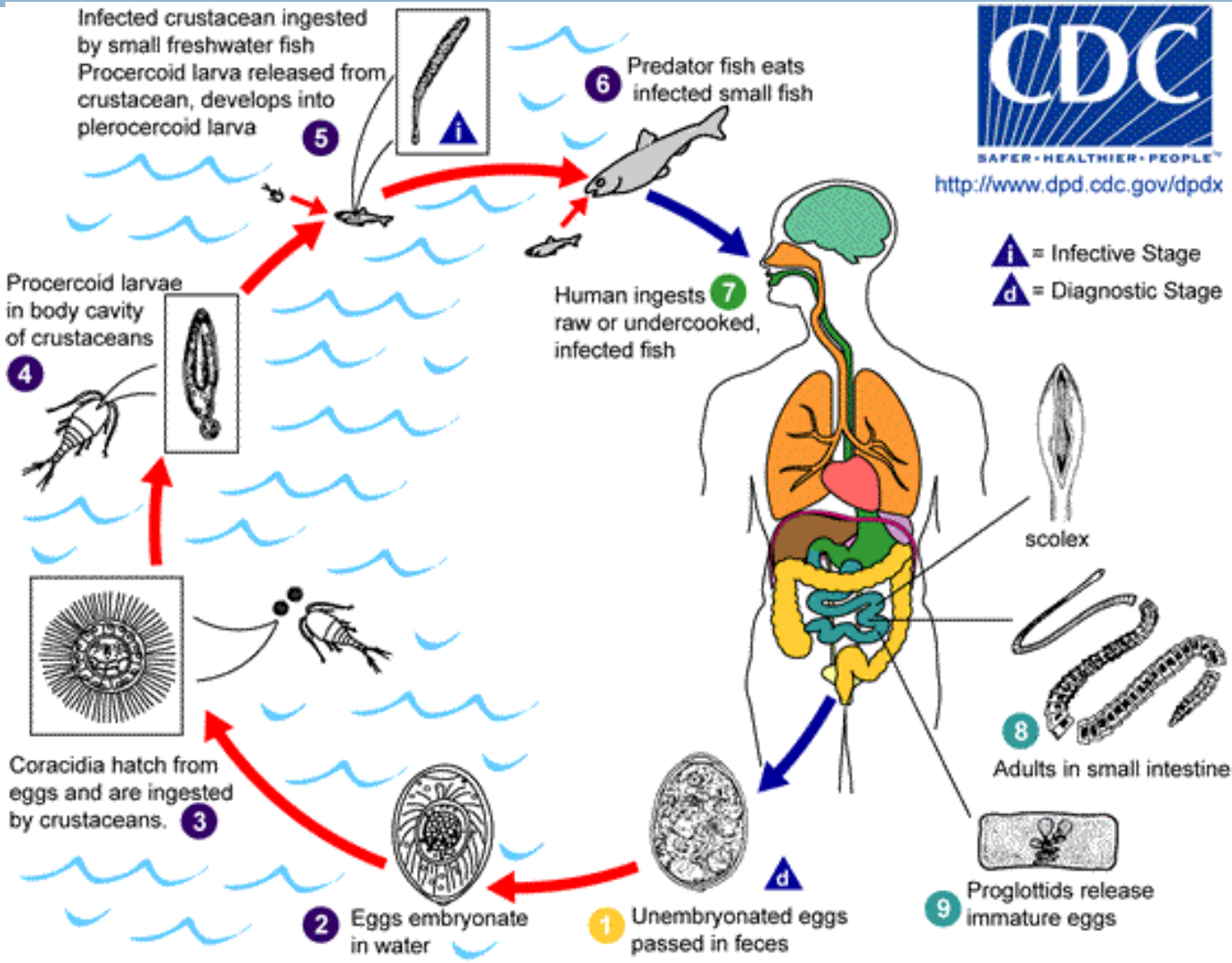
fertőző peték lenyelése → duodenumban cysticercoid majd féreg alakul ki → proglottisok leválása → peték kiszabadulása → széklettel ürítés → reinfekció (több száz féreg!)

legtöbbször tünetmentes, piszkos kézzel terjed, autoinfekció!

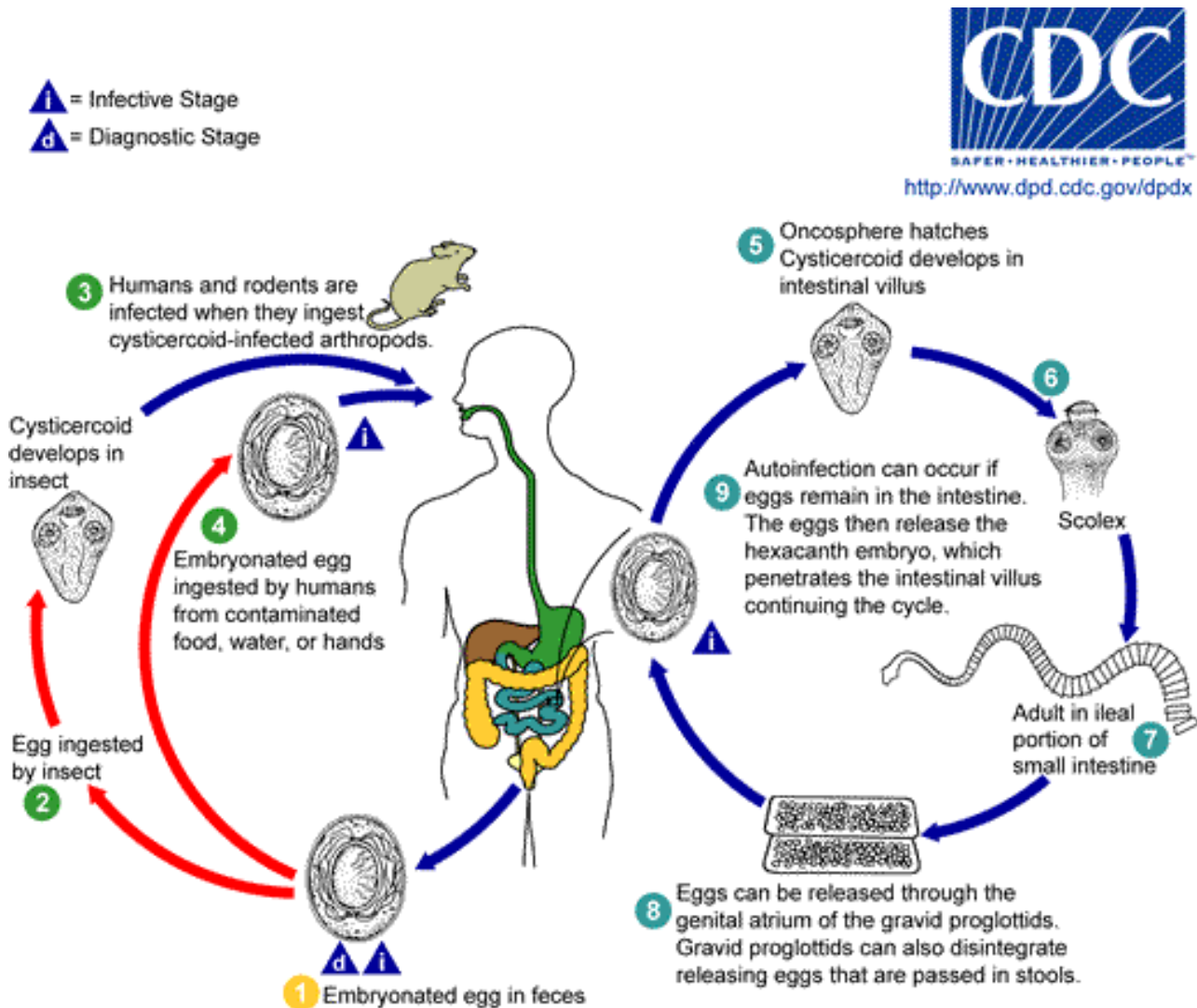
diagnosztika: peték a székletben

terápia: praziquantel, niclosamid

A *Diphyllobothrium latum* élelciklusa

A *Hymenolepis nana* életciklusa

Cestoda (szalagférgék) IV.

Echinococcus granulosus: 3-6 mm

végső gazda és fertőző forrás: kutya

köztigazdák: juh, szarvasmarha, sertés; ember véletlenül!

hydatid cysta (folyadékkal teli), lárva: *E. hydatidosus*

Echinococcus multilocularis: 1,5-3,5 mm, vastag barna burkú pete

végső gazda: róka

köztigazdák: rágcsálók; ember véletlen köztigazda!

szivacszerű cysta, lárva: *E. alveolaris* (rosszindulatú; csak a májban)

peték lenyelése → vékonybélben lárvák → vándorlás: máj, tüdő, agy, csont → cysta → bejutás a végső gazdába

cysta folyadékban antigének → szenzibilizáció → megrepedés → anaphylaxia!

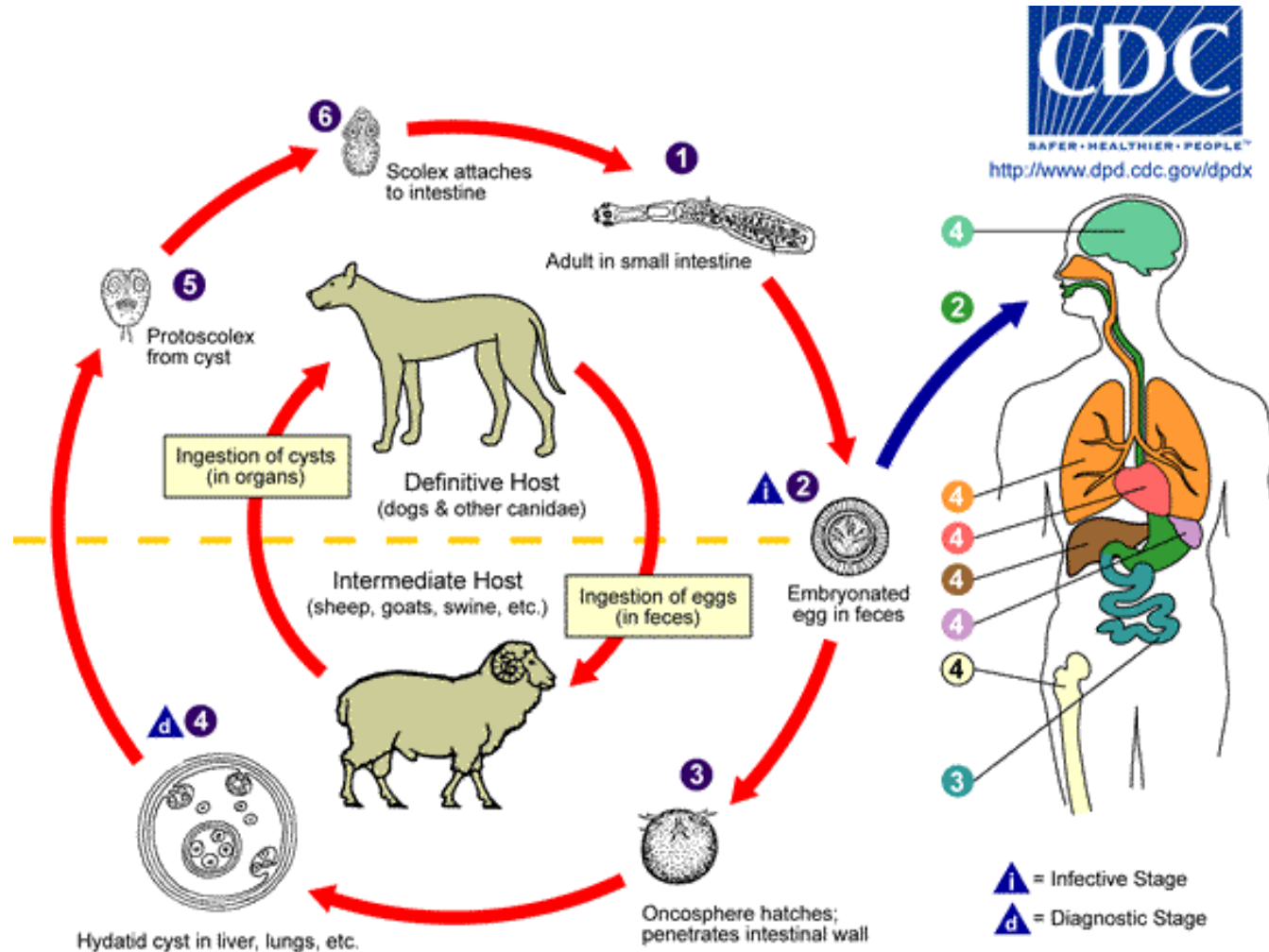
legtöbbször tünetmentes, májfunkciós zavar, bronchus erosio (véres köpet), neurológiai tünetek

diagnosztika: KKR, allergiás bőrpróba

terápia: cysta sebészi eltávolítása, mebendazol

Az Echinococcus fajok életrciklusa

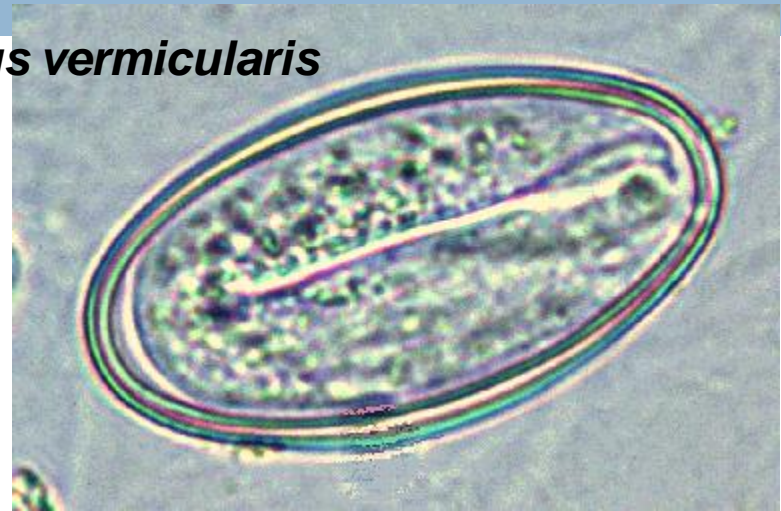

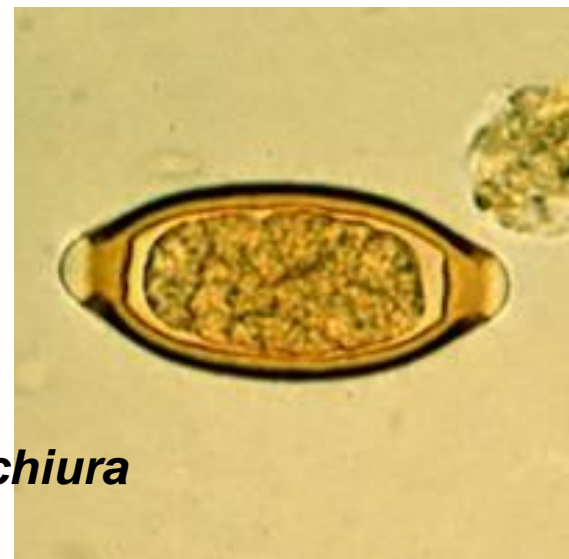
Féregpeték mikroszkópos képe I.

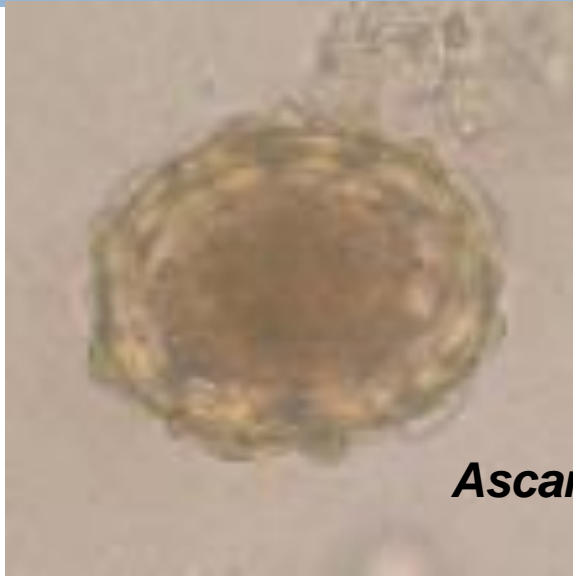
Enterobius vermicularis

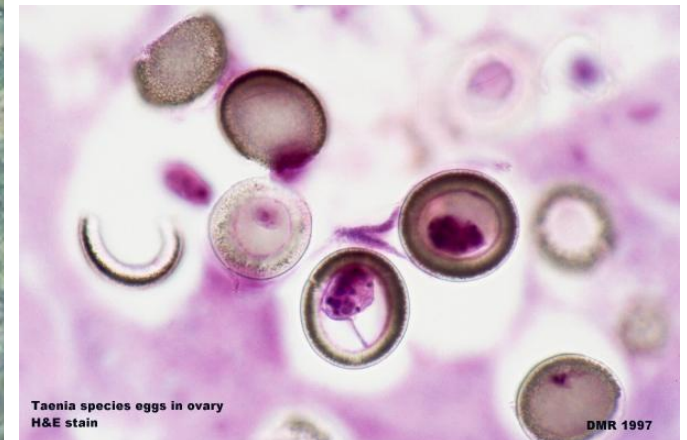
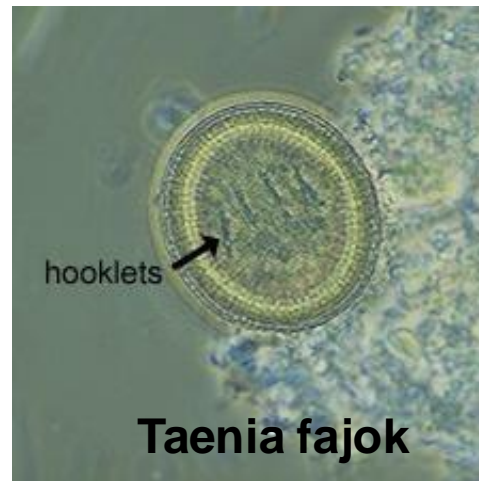
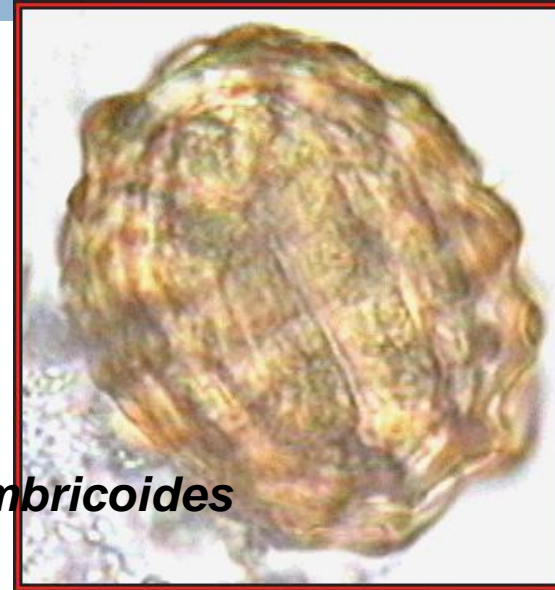
Trichuris trichiura

Féregpeték mikroszkópos képe II.

Ascaris lumbricoides

A féregfertőzések összefoglalása

1., Bőrön keresztül történő behatolás:

Schistosoma, Ancylostoma, Strongyloides, filariasis-ok

2., Tüdőt érintő fertőzések:

Ascaris, Echinococcus, Paragonimus, Ancylostoma, Strongyloides

3., Májat érintő fertőzések:

Echinococcus, Schistosoma, Fasciola, Toxocara

4., Szemet érintő fertőzések:

Echinococcus, Toxocara, Taenia, Oncocerca, *Loa loa*

5., Agyat érintő fertőzések:

Echinococcus, Trichinella, Taenia, Toxocara

Tételek

IV.

- 25) A férgek alapvető tulajdonságai, taxonómiája
- 26) *Taenia saginata*, *T. solium*
- 27) *Diphyllobothrium latum* és *Hymenolepis nana*
- 28) *Echinococcus* fajok
- 29) *Paragonimus westermani*, *Fasciola hepatica*
- 30) *Schistosoma* fajok
- 31) *Ancylostoma duodenale* és *Necator americanus*
- 32) *Toxocara canis*, *T. cati*
- 33) *Trichinella spiralis*
- 34) *Enterobius vermicularis*
- 35) *Ascaris lumbricoides*
- 36) *Trichuris trichuria*
- 37) *Strongyloides stercoralis*
- 38) A filariázisok kórokozói